

آشنایی با قوانین مالیاتی و انواع عوارض در بخش کشاورزی

مدرس:
مهران مالکپور
رئیس اداره حقوقی امور مالیاتی شهر و استان تهران

کلیات مالیات و انواع آن

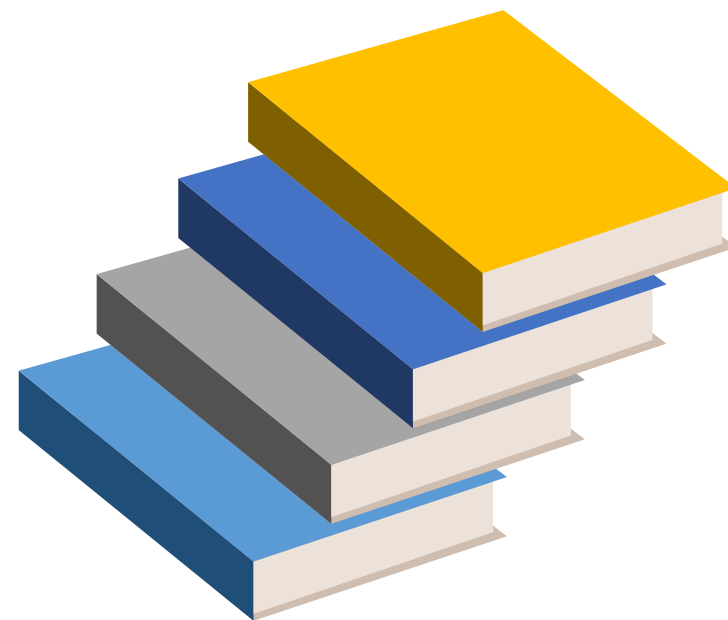
مالیات به زبان ساده وجوهی است که دولت برای تامین هزینه‌های خود از اشخاص دریافت می‌کند، به بیان دیگر مالیات مبلغی است که دولت بر اساس قانون و به منظور تقویت عمومی حکومت و تامین مخارج عامه از اشخاص، شرکت‌ها و موسسات دریافت می‌نماید.

تقسیم بندی مالیات‌ها به مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم عمده‌ترین نوع طبقه‌بندی در سطح بین‌المللی است. شایان ذکر است مالیات مستقیم اصولاً دامنه وسیع‌تری نسبت به مالیات غیرمستقیم دارد. در ساختار بودجه جمهوری اسلامی ایران نیز درآمدهای مالیاتی در طبقه بندی به دو گروه یاد شده تقسیم می‌شود. بر این اساس مالیات‌های غیرمستقیم شامل دو بخش مجزا ذیل این عناوین می‌باشد: ۱. مالیات بر تولید و واردات ، ۲. مالیات بر مصرف و فروش

مالیات‌های مستقیم مالیات‌هایی هستند که از مودیان در هنگام تحصیل درآمد یا دارایی اخذ می‌شود. بر اساس قانون، مالیات‌های مستقیم دارای دو بخش اصلی مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد است.

بخش مالیات بر دارایی شامل: مالیات بر ارث و حق تمیر می‌باشد.

بخش مالیات بر درآمد شامل: مالیات بر درآمد املاک، مالیات بر درآمد کشاورزی، مالیات بر درآمد حقوق، مالیات بر درآمد مشاغل، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمد اتفاقی و مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف است.

در خصوص مالیات غیرمستقیم یا ارزش افزوده شایان ذکر است ؛ ارزش افزوده یا **VALUE ADDED** در قانون تجارت ایران، تعریف مشخص دارد. طبق ماده سوم قانون مالیات بر ارزش افزوده، تفاوت بین ارزش کالا یا خدمت عرضه شده با ارزش کالا یا خدمت خریداری شده در یک بازه زمانی مشخص، ارزش افزوده است. ارزش افزوده را باید مالیات بر مصرف دانست و در صدها کشور دنیا اجرا می شود. مالیات بر مصرف را هر واسطه ای در کسب و کار کالا و خدمات، بایستی از مشتری دریافت و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان نماینده دولت، واریز کند.

طبق قانون، مالیات بر ارزش افزوده می بایست هر ۹۰ روز یک بار (البته با فرجه ۱۵ روزه) پرداخت شود. مضمولان قانون مالیات بر ارزش افزوده موظف هستند تا اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده را از طریق سامانه مربوطه ارائه کرده و مبلغ آن را واریز کنند تا مشمول جریمه دیرکرد پرداخت نشوند.

وظایف قانونی موذیان مالیاتی

مؤذیان حقیقی

صاحبان مشاغل: صاحبان مشاغل بر اساس اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴ بلحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند؛

گروه نخست مشاغلی که مکلف به نگهداری دفاتر قانونی (روزنامه و کل) می‌باشند، گروه دیگر شامل آن دسته از صاحبان مشاغل که مکلف‌اند دفتر مشاغل (درآمد و هزینه) نگهداری نمایند؛ و گروه سوم مشاغلی هستند که الزامی به نگهداری دفاتر قانونی و یا مشاغل ندارند.

بنابراین صاحبان مشاغل بر حسب نوع فعالیتی که انجام می‌دهند باید نسبت به تهیه دفاتر قانونی موضوع قانون تجارت حسب مورد قبل از شروع سال مالی جدید اقدام نموده و فعالیت‌های شغلی خود را در آن ثبت نمایند.

اشخاص حقیقی صاحب مشاغل مکلف‌اند اظهارنامه مالیاتی هر سال خود را که شامل ترازنامه و حساب سود و زیان یا حساب درآمد و هزینه یا خلاصه وضعیت درآمد و هزینه است تا پایان تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی ارایه و مالیات متعلق را که به نرخ ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم محاسبه شده است؛ پرداخت نمایند.

باید توجه داشت؛ صاحبان مشاغل مکلف‌اند ظرف ۴ ماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتباً به اداره امور مالیاتی محل اعلام نمایند. انجام این امر باعث خواهد شد تا از کلیه تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی بهره‌مند گشته و مشمول ۱۰ درصد جریمه مقرر نیز نشوند. این حکم در مورد صاحبان مشاغل که برای آنها از طرف مراجع ذیربط پروانه یا مجوز فعالیت صادر گردیده است نخواهد بود.

در صورتیکه مودی محل‌های متعدد برای سکونت خود داشته باشد مکلف است یکی از آنها را بعنوان محل سکونت اصلی معرفی نماید. اداره امور مالیاتی می‌تواند برای رسیدگی به اظهارنامه یا تشخیص درآمد مودی به کلیه دفاتر اسناد و مدارک مربوط مراجعه و رسیدگی نماید و مودی مالیات نیز مکلف به ارایه و ارائه آنها می‌باشد و گرنه بعداً به نفع او در امور مالیاتی آن سال قابل استناد نخواهد بود.

همچنین بموجب ماده ۲۳۰ در صورتی که اسناد و مدارکی از مودی نزد اشخاص ثالث باشد اشخاص مذکور مکلف‌اند با مراجعه اداره امور مالیاتی، دفاتر و نیز اصل یا رونوشت اسناد مربوط و هرگونه اطلاعات مربوط به درآمد مودی یا مشخصات او را ارائه دهند و گرنه در صورتی که در اثر این استنکاف آنها زیانی متوجه دولت شود به جبران زیان وارده به دولت محکوم خواهند شد.

وظایف قانونی موذیان مالیاتی

مؤذیان حقوقی

اشخاص حقوقی (شرکت‌ها و موسسات) مکلف‌اند اظهارنامه و حساب سود و زیان و ترازنامه متکی به دفاتر و اسناد و مدارک خود را حداکثر تا ۴ ماه پس از سال مالیاتی به همراه با فهرست هویت شرکا و سهامداران و حسب مورد میزان سهم الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هریک از آنها را به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است ارائه و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.

برای تشخیص درآمد مشمول مالیات و تعیین مالیات متعلقه اشخاص مذکور به استناد ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم طرز محاسبه بدین قرار است؛

جمع درآمد شرکت‌ها و نیز درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیرمتعارف و کسر معافیت‌های مقرر به استثناء مواردی که طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد؛ مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

لازم به ذکر است اشخاص حقیقی موضوع بند الف ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم و نیز اشخاص حقوقی به غیر از وظایفی که در بالا بدان‌ها اشاره شد؛ وظیفه کسر و پرداخت به موقع مالیات‌های تکلیفی را نیز بر عهده دارند.

اهم مواد مرتبط با تکالیف مؤدیان در قوانین مالیاتی

از قوانین مالیات بر ارزش افزوده و مالیات‌های مستقیم

ماده ۱۸ در خصوص ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده
ماده ۱۹ در خصوص صدور صورتحساب منطبق با ضوابط معین
ماده ۲۰ در خصوص دریافت مالیات از خریدار و ایصال مالیات
ارزش افزوده به سازمان امور مالیاتی
ماده ۲۱ در خصوص ارائه اظهارنامه معتبر و صادقانه

قانون مالیات بر ارزش افزوده

ماده ۴۸ در خصوص حق التمبر
ماده ۸۶ در خصوص کسر و ایصال مالیات بر حقوق
ماده ۱۱۰ در خصوص اظهارنامه
ماده ۱۶۹ در خصوص صدور صورتحساب
باب چهارم در مقررات مختلفه، فصل پنجم، وظایف مؤدیان

قانون مالیات‌های مستقیم

انواع شرکتهای تجاری

شرکت سهامی عام

شرکت سهامی عام، شرکت بازرگانی است که سرمایه‌ی آن به سهام، تقسیم‌شده که بخشی از این سرمایه از راه فروش سهام به مردم بدست می‌آید. در شرکت سهامی عام، تعداد سهام‌داران نباید از سه نفر کمتر باشد و مسئولیت سهام‌داران، محدود به مبلغ سهام آنهاست. در این شرکت، عبارت «شرکت سهامی عام» باید قبل و بعد از نام شرکت، در تمامی مدارک ذکر شود.

شرکت سهامی خاص

شرکت سهامی خاص، شرکت بازرگانی است که تمام سرمایه‌ی آن به طور کامل توسط مؤسسین، بدست می‌آید و سرمایه‌ی آن به سهام، تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام، محدود به مبلغ سهام آنهاست. تعداد سهام‌داران نباید از سه نفر کمتر باشد و عنوان «شرکت سهامی خاص» باید قبل و بعد از نام شرکت، در تمامی مدارک ذکر شود.

شرکت با مسئولیت محدود

شرکت با مسئولیت محدود، شرکتی است که بین دو یا چند نفر برای امور تجاری تشکیل شده است و هر یک از شرکا بدون اینکه سرمایه به سهام یا قطعات سهام تقسیم شده باشد، فقط به میزان سرمایه‌ی خود نسبت به قروض و تعهدات شرکت مسئولیت دارند. به زبان ساده‌تر می‌توان گفت در صورتی که شرکت ورشکسته شود و نتواند پاسخگوی طلب‌کاران باشد تنها سرمایه سهام‌داران از بین می‌رود و طلبکاران نمی‌توانند باقی‌مانده مطالبات خود را از اموال شرکای شرکت مطالبه کنند. در نام شرکت باید عبارت «با مسئولیت محدود» به طور کامل ذکر شود.

شرکت تضامنی

شرکت تضامنی، شرکتی است که تحت عنوان مخصوصی برای امور تجاری بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می‌شود. اگر دارایی و سرمایه‌ی شرکت برای تأدیه‌ی تمام قروض کافی نباشد، هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت هستند. هر قراری که بین شرکا برخلاف این، صورت بگیرد در مقابل اشخاص ثالث، بی‌اثر خواهد بود. در نام شرکت تضامنی باید عبارت «شرکت تضامنی» و حداقل اسم یک نفر از شرکا ذکر شود. به نوعی دیگر می‌توان گفت که اگر نام برخی مالکان شرکت در نام شرکت قید شده باشد، شرکت تضامنی محسوب می‌شود.

انواع شرکت‌های تجاری

شرکت مختلط غیر سهامی

شرکت مختلط غیرسهامی، شرکتی است که برای امور تجاری تحت عنوان مخصوصی بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود، بدون انتشار سهام، تشکیل می‌شود. شریک ضامن، مسئول تمامی قروضی است که ممکن است علاوه بر دارایی شرکت وجود داشته باشد. شریک با مسئولیت محدود، شخصی است که مسئولیت او فقط به میزان سرمایه‌ای است که در شرکت قرار داده است و یا می‌خواهد قرار دهد. در اسم شرکت باید عبارت «شرکت مختلط» و حداقل اسم یکی از شرکای ضامن، ذکر شود.

شرکت مختلط سهامی

شرکت مختلط سهامی، شرکتی است که تحت عنوان مخصوصی بین یک عده شرکای سهامی و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل می‌شود. شرکای سهامی کسانی هستند که سرمایه‌ی آنها به صورت سهام یا قطعات سهام متساوی القیمه درآمده و مسئولیت آنها تا میزان همان سرمایه‌ای است که در شرکت دارند. شریک ضامن کسی است که سرمایه‌ی او به صورت سهام درنیامده و مسئول تمامی قروضی است که ممکن است علاوه بر دارایی شرکت وجود داشته باشد. در صورت تعدد شریک ضامن، مسئولیت آنها در مقابل طلبکاران و روابط آنها با یکدیگر، تابع مقررات شرکت تضامنی خواهد بود. در نام شرکت باید عبارت «شرکت مختلط» و حداقل اسم یکی از شرکای ضامن ذکر شود.

شرکت نسبی

شرکت نسبی شرکتی است که برای امور تجاری، تحت عنوان مخصوص بین دو یا چند نفر تشکیل می‌شود و مسئولیت هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای است که در شرکت قرار داده اند. در اسم شرکت نسبی عبارت «شرکت نسبی» و حداقل اسم یکی از شرکا باید ذکر شود؛ در صورتی که اسم شرکت شامل اسمی تمام شرکا نباشد بعد از اسم شریک یا شرکایی که ذکر شده عبارتی از قبیل «و شرکا» و «و برادران» اجباری است.

شرکت تعاونی

شرکت تعاونی شرکتی است که طبق قانون تجارت جمهوری اسلامی ایران، تمام یا حداقل ۵۱٪ سرمایه‌ی آن به وسیله‌ی اعضا در اختیار شرکت تعاونی قرارگیرد و وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و تحت پوشش دولت، بانک‌ها، شهرداری‌ها، شوراهای اسلامی کشور، بنیاد مستضعفان و سایر نهادهای عمومی می‌توانند طبق ماده‌ی ۱ از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر از قبیل مشارکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، اجاره، اجاره به شرط تملیک، بیع شرط، فروش اقساطی و صلح، اقدام به کمک در تأمین یا افزایش سرمایه‌ی شرکت‌های تعاونی نمایند، بدون آن که عضو باشند. در مواردی که دستگاه‌های دولتی در تأسیس تعاونی، شریک می‌شوند در طی مدتی که با موافقت طرفین در ضمن عقد شرکت، تعیین خواهد شد، سهم سرمایه‌گذاری دولت به تدریج بازپرداخت و صددرصد سرمایه به تعاونی تعلق خواهد گرفت.

تعاونی‌های توزیعی

عبارتند از تعاونی‌هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چهارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌کنند.

تعاونی‌های تولیدی

شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و نظیر اینها فعالیت می‌کنند.

انقسام شرکت‌های تعاونی

برابر قوانین و مقررات مالیاتی تمام شرکت‌های ثبت شده در اداره ثبت شرکت‌ها موظف به پرداخت مالیات هستند و میزان مالیات بر اساس نوع شرکت تعیین نمی‌شود. آنچه که در مالیات شرکت موثر است عملکرد مالی شرکت‌ها به طور سالیانه و سود خالص آن‌ها پس از بررسی دفاتر شرکت است. در صورت عدم توجه به مقررات مالیاتی تبعات سنگینی بر شرکت تحمیل می‌شود. از جمله تبعات تحمیلی بر شرکت‌ها، محرومیت آن‌ها در استفاده از تسهیلات و مزایای قانونی است. علاوه بر محرومیت، شرکت‌ها ملزم به پرداخت جرائم مالیاتی نیز می‌شوند. از طرف دیگر برای محاسبه مالیات آن‌ها و جرایم، اداره مالیات به صورت علی‌الراس اقدام می‌نماید.

بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم کشور هر شخص حقوقی ایرانی پس از اینکه تاسیس شده باشد باید نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران به دست می‌آورد در خصوص پرداخت مالیات آن اقدامات لازم را انجام دهند. به غیر از وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و دستگاه‌های که تأمین بودجه آنها از طرف دولت انجام می‌شود و همچنین شهرداری‌ها که از پرداخت این مالیات معاف می‌باشند. درآمدهایی که از فعالیتهای خدماتی، تجاری، صنعتی و سایر فعالیتهای موجود حاصل می‌شود مشمول مالیات بوده و مطابق محاسبه سازمان مربوطه بایستی انجام شود.

در خصوص اشخاص حقوقی برای رسیدگی به حساب‌ها و سود و زیان شرکت که نهایتاً منجر به محاسبه مالیات مربوطه خواهد شد مفهومی به نام سال مالی تعیین شده است. سال مالی مدت زمانی است که شخص حقوقی در پایان آن باید به امور مالی خود رسیدگی نماید. سال مالی لزوماً با سال شمسی منطبق نمی‌باشد با این حال به طور پیش فرض سال مالی اشخاص حقوقی از اول فروردین ماه هر سال شروع و به پایان اسفند ماه هر سال ختم می‌شود به استثناء سال اول که شروع سال مالی از تاریخ تاسیس می‌باشد.

اشخاص حقوقی پس از رسیدگی به حساب‌های خود، باید آنها را طی اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان به سازمان مربوطه تسلیم نماید. با تسلیم اظهارنامه از طرف اشخاص حقوقی، اداره امور مالیاتی موظف به رسیدگی به اظهارنامه و بررسی آن می‌باشد. مدت زمان رسیدگی به اظهارنامه اشخاص حقوقی حداکثر یکسال پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه می‌باشد. چنانچه در این مدت ابلاغیه‌ای از طرف اداره امور مالیاتی به مؤدی اعلام نشود بنابراین به منزله تأیید اظهارنامه و اصطلاحاً قطعی شدن آن می‌باشد. عدم ارائه اظهارنامه و ترازنامه و در کل عدم رسیدگی به امور مالیاتی شرکت، باعث تعلق جرایم می‌باشد لذا ضروری است که افراد بلافاصله پس از تاسیس شرکت اقدامات لازم در جهت تشکیل پرونده مالیاتی را انجام داده تا دچار مشکلات احتمالی نگردند.

مالیات شرکت ثبت شده فاقد فعالیت

شرکت پس از ثبت ممکن است به دلایل مختلفی از انجام فعالیت خودداری کند. از جمله دلایل عدم فعالیت شرکت ثبت شده می توان از ورشکستگی، دلسردی از کار، اختلاف بین شرکا و وضعیت اقتصادی نام برد. شرکت فاقد فعالیت در واقع شرکتی است که پس از ثبت، هیچ گونه فعالیتی ندارد. به عبارت بهتر گردش مالی شرکت صفر است. هیچ گونه خرید و فروشی به نام شرکت یا صاحبان شرکت صورت نمی گیرد و هیچ گونه قراردادی در شرکت بسته نمی شود. شرکت ثبت شده فاقد فعالیت با معیارهای بالا باید تمام اقداماتی که توسط شرکت های ثبت شده دارای فعالیت انجام می شود را انجام دهد. علاوه بر موارد فوق باید در پایان سال مالی نامه ی عدم فعالیت را به اداره امور مالیاتی تسلیم نماید.

در مراحل امور مالیاتی شرکت ثبت شده فاقد فعالیت باید به موارد زیر توجه شود؛

- ❖ شرکت ثبت شده فاقد فعالیت اقدام به تشکیل پرونده امور مالیاتی خود نماید.
- ❖ عدم فعالیت شرکت در هر سال باید اعلام شود.
- ❖ هیچ گونه مرأوده مالی به نام شرکت و صاحبان آن ثبت نشده باشد.
- ❖ دفاتر پلمپ شده تجاری به صورت سفید به اداره امور مالیاتی تسلیم شود.
- ❖ اظهارنامه مالیاتی و اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده به صورت سفید تسلیم گردد.
- ❖ فاکتور خرید و فروشی به نام شرکت یا صاحب آن صادر نشده باشد.

چالش‌های حقوقی - مالیاتی شرکت‌های تعاونی روستایی

با توجه به نامه شماره ۶۳۲۴۲ مورخ ۱۶/۰۷/۱۳۸۶ رئیس کل سازمان امور مالیاتی با عنوان معاون محترم حقوقی و امور مجلس وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه خدمات به غیر اعضاء مغایر با هدف های قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۵۰ و قانون بخش تعاون اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۰ و موجب محرومیت از معافیت موضوع ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی خواهد شد.

به موجب آن شرکتهای تعاونی چند منظوره (شرکت تعاونی چند منظوره، شرکتی است که تمام یا بخشی از چند هدف و موضوع فعالیت مختلف مرتبط و غیر مرتبط با یکدیگر را؛ که در انواع شرکت های تعاونی وجود دارد، با هم در اهداف و موضوع فعالیت خود منظور کند) از شمول معافیت موضوع ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم و همچنین قانون شرکتهای تعاونی (مصوب ۱۳۵۰) خارج گردیده اند.

با توجه به رای شماره ۳۱۶ مورخ ۲۵/۱۲/۱۳۷۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری مراد از حکم مقرر در موضوع ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم معافیت شرکتهای تعاونی از پرداخت مالیات ناشی از درآمد فعالیتهای متناسب و هماهنگ با اهداف و اساسنامه شرکتهای مزبور دانسته و ضمن اینکه بخشنامه شماره ۱۷۹۹۶/۱۷۲۷/۴/۳۰ مورخ ۲۱/۰۵/۱۳۷۴ را خلاف قانون تشخیص نداده و تایید نموده است.

معافیت صد در صدی درآمد شرکتهای تعاونی روستایی و کشاورزی در خصوص مالیاتهای مستقیم می باشد در حالی که مالیات ارزش افزوده دارای قانون و مقررات مستقل می باشد. و وفق ماده ۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده، ارزش افزوده در این قانون تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین می باشد که با مالیات بر درآمد تفاوت اساسی دارد.

چالش‌های حقوقی - مالیاتی شرکت‌های تعاونی روستایی

با تدقیق در متن ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۵۰ مشخص می‌گردد که یکی از مهمترین و اصلی ترین ارکان تشکیل یک شرکت تعاونی اعضایی هستند که با آورده های نقدی و غیر نقدی خود به عضویت شرکت تعاونی در آمده و شرکت تعاونی را تشکیل می دهند، همچنین شروط عضویت افراد در شرکت تعاونی به موجب قوانین مندرج در اساسنامه شرکت بایستی منطبق با قوانین و مقررات جاریه کشور باشد، تعیین و مشخص می‌گردد. بر اساس استنباط از ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی درآمدهای شرکتهای تعاونی روستایی به شرطی معاف است که ؛

الف: اعضای آن متشکل از افراد ساکن حوزه عمل شرکت باشند.

ب: اعضای آن بایستی به امر کشاورزی مباشرت داشته باشند.

به موجب ماده مارالذکر هیچگونه مجوزی جهت اعمال معافیت مالیاتی نسبت به ارائه خدمات و کسب در آمد نسبت به افراد غیر عضو ساکن در حوزه عمل شرکت متصور نبوده است بنابراین فروش به غیر اعضاء مشمول معافیت ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم نمی‌شود.

وفق مفاد بند ۱۱ ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده ، ارائه خدمات بانکی و اعتباری توسط بانک ها، موسسات و تعاونی های اعتباری و صندوق قرض الحسنه مجاز، از پرداخت مالیات و عوارض معاف می باشد . قانونگذار ارائه خدمات بانکی و اعتباری را به صورت عام مشمول معافیت ندانسته و ارائه آن را صرفاً از سوی بانکها ، موسسات و تعاونی های اعتباری و صندوق های قرض الحسنه مجاز مشمول معافیت تلقی نموده و قابل تسری به ارائه این گونه خدمات توسط شرکت های تعاونی نمی‌باشد.

فصل نوزدهم قانون شرکت‌های تعاونی : مالیات شرکت‌های تعاونی

ماده ۱۰۷. از درآمد مشمول مالیات شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی با رعایت معافیت‌های مقرر در این قانون ۱۰٪ به نام مالیات شرکت وصول می‌شود و نسبت به بقیه به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

نسبت به آن قسمت از درآمد که طبق تصمیم ارکان صلاحیت‌دار شرکت یا اتحادیه به عنوان سود سهام برای تقسیم بین اعضای شرکت تخصیص داده می‌شود پس از وضع مبلغی معادل شش درصد سرمایه منظور شده در آخرین ترازنامه شرکت به نرخ پانزده درصد.

نسبت به آن قسمت از درآمد که طبق تصمیم ارکان صلاحیت‌دار شرکت یا اتحادیه به عنوان مزاد برگشتی برای تقسیم بین اعضاء شرکت تخصیص داده می‌شود پس از وضع پنج هزار ریال در مورد هر عضو به نرخ پانزده درصد.

نسبت به بقیه درآمد مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد.

تبصره ۱. معافیت موضوع بندهای ۱ و ۲ شامل سود سهام و مزاد برگشتی شرکت‌های تعاونی موضوع فصل هفدهم نخواهد بود.

تبصره ۲. وجوهی که شرکت‌های تعاونی کشاورزی بابت بهای محصول کشاورزی متعلق به اعضاء که به شرکت تحویل می‌شود پرداخت می‌کنند اعم از اینکه به عنوان پیش پرداخت یا مزاد برگشتی باشد مشمول مالیات شرکت نخواهد بود. این وجوه در محاسبه درآمد مشمول مالیات کشاورزی عضو منظور خواهد شد.

تبصره ۳. مالیات مزاد برگشتی و سود سهام اتحادیه‌ها به عنوان علی‌الحساب مالیاتی شرکت‌های عضو وصول و موقع محاسبه مالیات شرکت‌های علی‌الحساب‌های پرداختی منظور و اضافه دریافتی مسترد خواهد شد.

ماده ۱۰۸. شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی از پرداخت حق تمبر سهام معافند.

ماده ۱۰۹. در شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی ذخائر موضوع بندهای ۱ و ۲ ماده ۱۵ این قانون که در دفاتر شرکت یا اتحادیه منظور شده است جزء هزینه محسوب می‌شود.

ماده ۱۱۰. شرکت‌های تعاونی مصرف‌کنندگان - مسکن - اعتبار - کشاورزی و روستایی - صیادان و کلیه اتحادیه‌های تعاونی از پرداخت ده درصد مالیات موضوع صدر ماده ۱۰۷ این قانون معافند.

ماده ۱۱۱. درآمد شرکت‌های تعاونی روستایی متشکل از افراد ساکن حوزه عمل شرکت که به امر کشاورزی مباشرت مستقیم دارند اعم از اینکه تحت سرپرستی وزارت تعاون و امور روستاها با بانک عمران باشند همچنین شرکت‌های تعاونی کارگری مصرف - مسکن و اعتبار و نیز اتحادیه‌های آنها همچنین شرکت‌های تعاونی صنایع دستی و صیادان و آموزشگاه‌ها و اتحادیه‌های آنها به طور کلی از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.

ماده ۱۱۲. معافیت درآمد کلیه فعالیت‌هایی که طبق قانون مالیات‌های مستقیم مشمول معافیت شناخته شده است شامل شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی که به همان فعالیتها اشتغال داشته باشند نیز خواهد بود.

ماده ۱۱۳. شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی از پرداخت مالیات‌های اضافی موضوع مواد ۱۶۶ و ۱۶۷ قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحیه آن معاف می‌باشند.

ماده ۱۱۴. شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی اعتبار و شرکت‌های تعاونی مسکن از لحاظ مالیات بهره تابع مقررات ماده ۴۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۴۵ خواهند بود.

ماده ۱۱۵. انتقالات قطعی و اجاره واحدهای مسکونی از طرف شرکت‌های تعاونی مسکن به اعضاء آنها مشمول مقررات مالیات بر درآمد املاک قانون مالیات‌های مستقیم نخواهد بود لکن در موارد تشخیص علی‌الرأس درآمد مشمول مالیات طبق مقررات بخش مزبور تعیین خواهد شد.

ماده ۱۱۶. در مورد رسیدگی به اختلافات مالیاتی شرکت‌های تعاونی نماینده وزارت تعاون و امور روستاها (و در مورد تعاونیهای کارگری نماینده وزارت کار و امور اجتماعی) به جای نماینده موضوع بند (۳) ماده ۲۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم در کمیسیون تشخیص شرکت می‌کند. کمیسیون مجاز است با توجه به اطلاعاتی که از مراجع قانونی مربوط کسب می‌کند و رسیدگی‌هایی که به عمل می‌آورد ضرائب مالیاتی مصوب را در مورد شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی تعدیل کند.

ماده ۱۱۷. در مورد رسیدگی به اختلافات مربوط به بقایای مالیاتی شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی نماینده وزارت تعاون و امور روستاها و در مورد تعاونیهای کارگری نماینده وزارت کار و امور اجتماعی به جای نماینده مذکور در بند پ ماده ۲۱۱ قانون مالیات‌های مستقیم در کمیسیون حل اختلاف شرکت می‌کند.

ماده ۱۱۸. کلیه مقررات مربوط به معافیت‌های مالیاتی راجع به شرکت‌های تعاونی از هر قبیل که در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۴۵ و اصلاحیه آن منظور شده است ملغی می‌شود.

قوانین و مقررات

قوانین و مقررات در خصوص شرکت‌های تعاونی و مالیات آنها

ماده ۱۳۳ قانون مالیات‌های مستقیم

صد درصد (۱۰۰٪) درآمد صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی، شرکتهای تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها از مالیات معاف است. تبصره - دولت مکلف است معادل مالیات بردرآمد متعلق به آن قسمت از سود ابرازی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران را که با تصویب مجمع عمومی برای سرمایه‌گذاری در شرکتهای تعاونی روستایی اختصاص داده می‌شود، پس از وصول و واریز آن به حساب درآمد عمومی کشور، از محل اعتبار ردیف خاصی که به همین منظور در قانون بودجه کل کشور پیش بینی می‌شود در وجه سازمان مذکور مسترد نماید.

تفسیر ماده ۱۳۳ قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن

آیا ماده (۱۳۳) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن به شرکتهای تعاونی تولید روستایی که بر مبنای قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی مصوب ۲۴/۱۲/۱۳۴۹ تأسیس می‌شود، تسری دارد یا خیر؟

بلی، شرکتهای تعاونی تولید روستایی که فعالیت آنها منطبق بر اساسنامه و در زمره عناوین مذکور در ماده (۸۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳/۱۲/۱۳۶۶ باشد از مالیات بردرآمد معافند.

بخشنامه‌ی شماره ۳۰/۴/۱۷۱۵/۲۴۵۰۰

با توجه به قانون اساسنامه سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران مصوب ۱۹/۱۲/۱۳۴۸ و قانون مستثنی شده سازمان مرکزی تعاون روستایی مصوب ۲۴/۷/۱۳۷۰ از شمول قانون بخش تعاونی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ و همچنین تفسیر قانونی در خصوص قانون مستثنی شدن سازمان مذکور مصوب ۴/۶/۱۳۷۱ و مجلس شورای اسلامی (بشرح ضمیمه) که طی آن، سازمان شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی نیز مشمول قانون مستثنی شدن سازمان مرکزی تعاون روستایی شناخته شده اند، بدین وسیله یادآور می‌شود که مفاد بند ۲ بخشنامه شماره ۵۱۲۳۲/۶۶۰۶-۴/۳۰-۲۷/۱۰/۱۳۷۷ قابل تسری به سازمان مرکزی تعاون روستایی و شرکتهای تعاونی تابعه آن از جمله تعاونیهای تولید روستایی و نیز شرکتهای سهامی زراعی نخواهد بود.

قوانین و مقررات

قوانین و مقررات در خصوص شرکتهای تعاونی و مالیات آنها

همانطور که مطلع هستید، طبق ماده واحده قانون استفساریه در خصوص تأثیر ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم بر ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۲۹/۲/۱۳۷۲ مجلس شورای اسلامی، ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ ناسخ ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی مصوب خردادماه ۱۳۵۰ نبوده، در نتیجه معافیت مالیات بردرآمد شرکتهای تعاونی روستائی متشکل از افراد ساکن حوزه عمل شرکت که به امر کشاورزی مباشرت مستقیم دارند و شرکتهای تعاونی کارگری، مصرف، مسکن و اعتبار و نیز اتحادیه های آنها و همچنین شرکتهای تعاونی صنایع دستی و صیادان و آموزشگاهها و اتحادیه های آنها بابت دوره عمل سال ۱۳۶۸ و سنوات بعد به قوت خود باقی است، اما در ارتباط با این موضوع احکام و مقررات مالیاتی و تعاونی دیگری مطرح است که مجموع آنها مأموران و مراجع مالیاتی را در رسیدگی به پرونده مالیاتی برخی شرکتهای و اتحادیه های تعاونی مواجه با ابهام می نماید. علیهذا به منظور رفع اشکال در این خصوص و اتخاذ رویه واحد و تسریع در انجام وظایف محوله نکات ذیل را که به تأیید هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی رسیده است، متذکر شده مقرر می دارد مفاد آنرا دقیقاً حسب مورد به موقع اجرا گذارند.

تداوم معافیت مالیاتی شرکتهای و اتحادیه های مذکور در ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی مسلماً سبب لغو معافیتهای مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه آن نبوده و درآمد شرکتهای و اتحادیه های تعاونی موضوع ماده ۱۳۳ اصلاحی قانون اخیرالذکر طبق همین ماده بدون الزام به رعایت شرایط مقرر در قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰، از ابتدای سال ۱۳۷۱ با رعایت سایر مقررات و دستورالعمل های قبلی از پرداخت مالیات معاف خواهد بود.

طبق ماده ۶۹ قانون بخش تعاونی اقتصاد فوق الذکر، کلیه شرکتهای و اتحادیه های تعاونی موظف بوده اند حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب قانون یادشده اساسنامه خود را با آن قانون تطبیق دهند و پس از تأیید وزارت تعاون تغییرات اساسنامه خود را به عنوان تعاونی به ثبت برسانند، در غیر اینصورت نمی توانند از مزایای مربوط به بخش تعاونی و قانون اخیر برخوردار باشند. بنابراین درآمد شرکتهای و اتحادیه های مشمول ماده ۱۱۱ مورد بحث، با توجه به اینکه اصولاً حکم قانون عطف به ماسبق نمی گردد. تا تاریخ ۱۳/۶/۱۳۷۰ (تاریخ تصویب قانون) و پس از آن هم حداقل تا پایان شش ماه مهلت مقرر در ماده ۶۹ مزبور معاف از مالیات می باشند، اما از آن پس شرکتهای و اتحادیه های پیش گفته صرفاً در صورت تطبیق اساسنامه به ترتیب بالا برخوردار از معافیت موضوع ماده ۱۱۱ خواهند بود، مگر آنکه قطع نظر از ماده ۱۱۱ قانون شرکتهای تعاونی، وضعیت آنها منطبق با ماده ۱۳۳ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم باشد که در اینصورت باید از معافیت ماده ۱۳۳ اخیرالذکر برخوردار گردند.

در مورد شرکتهای تعاونی که وفق ماده ۶۹ قانون بخش تعاونی اقتصاد مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ اساسنامه خود را با این قانون تطبیق نداده باشند، حکم تبصره ۳ ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی (پذیرفتن ذخایر موضوع بندهای ۱ و ۲ ماده ۱۵ قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۵۰ بعنوان هزینه های قابل قبول) نسبت به آنها اعمال و درخصوص شرکتهای و اتحادیه های تعاونی که اساسنامه خود را با قانون بخش تعاونی اقتصاد نامبرده تطبیق داده یا براساس این قانون تشکیل شده باشند، به جای بندهای ۱ و ۲ ماده ۱۵ مذکور حکم بندهای ۱ و ۳ ماده ۲۵ قانون بخش تعاونی اقتصاد (ذخیره قانونی حداقل ۵٪ به بالا و حق تعاون آموزش به میزان چهاردرصد به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

قوانین و مقررات

قوانین و مقررات در خصوص شرکتهای تعاونی و مالیات آنها

رای شورای عالی مالیاتی به شماره ۳۰/۴/۱۳۹۶۹

در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم نامه شماره ۵۱۲۸۵/۲۳۰/د مورخ ۲۸/۱۲/۱۳۹۵ معاون محترم مالیاتهای مستقیم در خصوص ابهامات مطرح شده راجع به معافیت شرکت‌های تعاونی تولید روستایی و اتحادیه‌های آنها برای اعمال معافیت موضوع ماده (۱۳۳) یا ماده (۸۱) ق.م.م.ب.توجه به قانون تفسیر ماده (۱۳۳) قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحات بعدی آن در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ ق.م.م.حسب دستور رییس کل محترم سازمان امور مالیاتی کشور در جلسه شورای عالی مالیاتی مطرح گردید .

شرح ابهام :

۱. شرکت‌های تعاونی تولید روستایی که فعالیت آنها منطبق بر اساسنامه و در زمره عناوین مذکور در ماده (۸۱) قانون مالیاتهای مستقیم باشد مشمول کدام یک از معافیت‌های ذیل می‌گردند :

الف. صرفاً معافیت موضوع ماده ۸۱

ب. معافیت موضوع مواد ۸۱ و ۱۳۳ به صورت توأمان

۲. در صورتی که پاسخ بند ۱ فوق معافیت مندرج در بند ب باشد ، با توجه به توضیحات صدرالذکر آیا اساسنامه شرکت‌های تعاونی تولید روستایی می‌بایست منطبق با اساسنامه نمونه شرکت‌های تعاونی روستایی باشد ؟

۳. در صورتی که پاسخ بند ۱ فوق معافیت مندرج در بند ب باشد، آیا اتحادیه‌های شرکت‌های تعاونی تولید روستایی نیز امکان برخورداری از معافیت را دارا می‌باشند ؟

رای شورای عالی مالیاتی

گزارش شماره ۳۰/۵/۲۹۱۳-۱۶/۸/۱۳۶۹ دفتر فنی مالیاتی عنوان مقام محترم معاونت درآمدهای مالیاتی حسب ارجاع آن مقام در جلسه مورخ ۸/۱۰/۱۳۶۹ هیات عمومی شورای عالی مالیاتی مطرح است . گزارش مزبور دایر بر طرح این مسئله است که چون فصل نهم قانون شرکت‌های تعاونی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ و اصلاحیه‌های بعدی فاقد تعریفی برای شرکت‌های تعاونی تولیدی روستائی است اما در خصوص معافیت مالیاتی در ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و تبصره یک آن از شرکت‌هایی با عنوان مذکور نام برده شده است ، آیا منظور از شرکت‌های تعاونی تولیدی روستائی مندرج در قانون مالیاتی همان شرکت‌های تعاونی روستائی موضوع قانون شرکت‌های تعاونی است و در نتیجه می‌توانند از تسهیلات مقرر برخوردار گردند و یا اینکه معافیت ماده ۱۳۳ یاد شده فقط شرکت‌های تعاونی را که به امر تولید اشتغال دارند شامل می‌گردد. هیات عمومی شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم پس از شورو بررسی بشرح آتی اعلام نظر می‌نماید: ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و تبصره یک آن از لحاظ معافیت مالیاتی صراحتاً مشعر بر شرکت‌های تعاونی تولیدی روستائی است و عدم تعریف اینگونه شرکتها در قانون شرکت‌های تعاونی موجب تعمیم معافیت نسبت به کلیه شرکت‌های تعاونی روستائی نخواهد بود.

قوانین و مقررات

قوانین و مقررات در خصوص شرکت‌های تعاونی و مالیات آنها

پایان